

Vắc-xin Bệnh thương hàn

Những điều bạn cần biết

1 Bệnh thương hàn là gì?

Bệnh thương hàn (sốt thương hàn) là một căn bệnh nguy hiểm. Nó do một loại vi khuẩn tên *Salmonella Typhi* gây ra.

Bệnh thương hàn gây sốt cao, mệt mỏi, yếu người, đau dạ dày, đau đầu, chán ăn và đôi khi còn nổi mẩn. Nếu không được điều trị, bệnh có thể làm chết 30% số người mắc phải nó.

Một số người mắc bệnh thương hàn trở thành “người mang mầm bệnh,” người truyền bệnh sang cho những người khác.

Thông thường người ta nhiễm bệnh thương hàn từ thực phẩm hoặc nguồn nước bị nhiễm bẩn. Thương hàn là bệnh hiếm gặp ở Hoa Kỳ, và phần lớn công dân Hoa Kỳ mắc bệnh này khi đi đến những vùng đất khác. Trên khắp thế giới hằng năm có 21 triệu người mắc bệnh thương hàn và 200,000 người chết do bệnh.

2 Vắc-xin bệnh thương hàn

Vắc-xin bệnh thương hàn có thể phòng ngừa bệnh.

Có hai loại vắc-xin để phòng ngừa bệnh. Một là vắc-xin bất hoạt (chết) dùng qua đường tiêm.

Loại còn lại là vắc-xin sống, giảm độc lực (bị làm yếu) dùng qua đường uống (đường miệng).

3 Ai nên tiêm phòng bệnh thương hàn và nên làm khi nào?

Tiêm phòng bệnh thương hàn thường quy không được khuyến nghị tại Hoa Kỳ, nhưng tiêm phòng bệnh thương hàn được khuyến nghị cho:

- Du khách đến các nơi khác trên thế giới mà tại đó bệnh thương hàn là bệnh thường gặp. (LƯU Ý: Vắc-xin bệnh thương hàn không hiệu quả 100% và không là sự thay thế cho tính thận trọng đối với thực phẩm thức uống bạn dùng).

Người tiếp xúc gần với người mang mầm bệnh.

- Nhân viên phòng thí nghiệm làm việc với vi khuẩn *Salmonella Typhi*.

Vắc-xin thương hàn bất hoạt (tiêm)

- Một liều tiêm vắc-xin để bảo vệ. Du khách nên được chủng ngừa ít nhất 2 tuần trước khi đi để vắc-xin có đủ thời gian phát huy tác dụng.
- Đối với người vẫn chịu nguy cơ lây nhiễm, cần tiêm một liều trợ kháng cứ mỗi 2 năm.

Vắc-xin thương hàn sống (đường uống)

- Bốn liều: một viên nang uống cách ngày một lần trong 1 tuần (ngày 1, ngày 3, ngày 5 và ngày 7). Liều cuối cùng nên được dùng ít nhất 1 tuần trước ngày khởi hành để vắc-xin có thời gian phát huy tác dụng.
- Uống một liều với nước lạnh hoặc nước ấm khoảng 1 giờ trước bữa ăn. *Không nhai viên nang.*
- Những người vẫn có nguy cơ cần dùng một liều trợ kháng mỗi chu kỳ 5 năm.

Cả hai dạng vắc-xin có thể được sử dụng an toàn đồng thời với những vắc-xin khác.

4 Những ai không nên dùng vắc-xin thương hàn hoặc nên chờ.

Vắc-xin thương hàn bất hoạt (dạng tiêm)

- Không được dùng cho trẻ dưới 2 tuổi.
- Bất cứ ai đã có phản ứng nặng với liều trước đó của loại vắc-xin này không nên dùng thêm liều kế tiếp.
- Bất cứ ai có phản ứng dị ứng nặng với bất cứ thành phần nào của loại vắc-xin này đều không nên dùng nó. Hãy báo cho bác sĩ của bạn nếu bạn có bất cứ phản ứng dị ứng nặng nào.
- Bất cứ ai đang bị bệnh vào thời điểm dự kiến tiêm vắc-xin nên chờ đến khi hồi phục rồi mới dùng vắc-xin.

Vắc-xin thương hàn sống (dạng uống)

- Không nên dùng cho trẻ dưới 6 tuổi.
- Bất cứ ai đã có phản ứng nặng với liều trước đó của loại vắc-xin này không nên dùng liều kế tiếp.
- Bất cứ ai có phản ứng dị ứng nặng với bất cứ thành phần nào của vắc-xin này cũng không nên dùng chúng. Hãy báo cho bác sĩ nếu bạn có phản ứng dị ứng nặng.
- Bất cứ ai bị bệnh vào thời điểm dự kiến tiêm thuốc. Hãy báo cho bác sĩ của bạn nếu bạn bị bệnh có các triệu chứng buồn nôn hoặc tiêu chảy.

- Bất cứ ai có hệ miễn dịch yếu không nên dùng loại vắc-xin này. Họ nên dùng loại vắc-xin bệnh thương hàn qua đường tiêm. Họ nên được tiêm vắc-xin thương hàn. Những đối tượng này bao gồm:
 - Bị HIV/AIDS hoặc một bệnh khác mà tác động đến hệ miễn dịch,
 - Đang được điều trị bằng loại thuốc ảnh hưởng đến hệ miễn dịch, chẳng hạn như steroid từ hai tuần trở lên,
 - Bị bệnh ung thư,
 - Đang được điều trị ung thư bằng phương pháp xạ trị hoặc dùng thuốc.
 - Không nên dùng vắc-xin thương hàn dùng qua đường uống cho đến sau khi đã dùng thuốc kháng sinh được 3 ngày.
- Hãy hỏi bác sĩ của bạn để biết thêm thông tin.

5 Các nguy cơ từ việc dùng vắc-xin bệnh thương hàn?

Như với bất cứ loại thuốc nào, vắc-xin có thể gây ra vấn đề nghiêm trọng, chẳng hạn như phản ứng dị ứng nặng. Rủi ro vắc-xin bệnh thương hàn gây ra tổn hại, hoặc tử vong là cực kỳ nhỏ. Các vấn đề nghiêm trọng từ việc dùng hai dạng vắc-xin này đều rất hiếm gặp.

Vắc-xin thương hàn bất hoạt (đường tiêm)

Phản ứng nhẹ

- Sốt (tỷ lệ lên tới 1 trong 100 người)
- Đau đầu (tỷ lệ lên tới 1 trong 30 người)
- Đỏ tấy hoặc sưng ở khu vực tiêm vắc-xin (tỷ lệ lên tới 1 trong 15 người)

Vắc-xin thương hàn sống (đường uống)

Phản ứng nhẹ

- Sốt hoặc đau đầu (tỷ lệ lên tới khoảng 1 trong 20 người)
- Đau bụng, buồn nôn, nôn ói, nổi mẩn ngứa (hiếm gặp)

6 Tôi phải làm gì nếu có phản ứng nghiêm trọng?

Tôi nên tìm kiếm dấu hiệu gì?

- Tìm xem cái gì khiến bạn lo lắng, chẳng hạn như dấu hiệu phản ứng dị ứng, sốt cao, hoặc thay đổi hành vi. Các dấu hiệu phản ứng dị ứng nặng có thể gồm nổi mề đay, sưng mặt và cổ, khó thở, tim đập nhanh, chóng mặt và yếu người. Những triệu chứng này thường xuất hiện sau khi tiêm vắc-xin vài phút đến vài giờ.

Tôi nên làm gì?

- Nếu bạn nghĩ đó là phản ứng dị ứng nặng hoặc tình huống khẩn cấp không thể chờ đợi, hãy gọi số 9-1-1 hoặc đưa người bệnh đến bệnh viện gần nhất. Nếu không hãy gọi cho bác sĩ của bạn.
- Sau đó, phản ứng đó sẽ được báo cáo lên Hệ thống Báo cáo Biện cố Bất lợi (Vaccine Adverse Event Reporting System - VAERS). Bác sĩ của bạn có thể nộp hồ sơ báo cáo này, hoặc bạn có thể tự làm thông qua website VAERS www.vaers.hhs.gov, hoặc gọi số **1-800-822-7967**.

VAERS chỉ dành để báo cáo phản ứng. Hệ thống không đưa ra các lời tư vấn y tế.

7 Làm sao để tôi có thêm thông tin?

- Hãy hỏi bác sĩ của bạn.
- Liên lạc Trung tâm Kiểm soát và Phòng chống Bệnh dịch (Centers for Disease Control and Prevention - CDC):
 - Gọi số **1-800-232-4636 (1-800-CDC-INFO)** hoặc
 - Vào trang của CDC tại www.cdc.gov/vaccines/vpd-vac/typhoid/default.htm

Vaccine Information Statement Typhoid Vaccine

Vietnamese

5/29/2012

